

ISSN 0125 - 7447

ราชบัณฑิตยสถาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL
SURVEILLANCE REPORT

VOLUME 16 NUMBER 4

FEBRUARY 1, 1985

คอติบ - สมุทรปราการ	41
คอติบ - ราชบุรี	44
อาหารเป็นพิษ-กรุงเทพมหานคร	49
อหิวาตกโรค - กาญจนบุรี	50
สถานการณ์โรค	51

การสอบสวนโรค

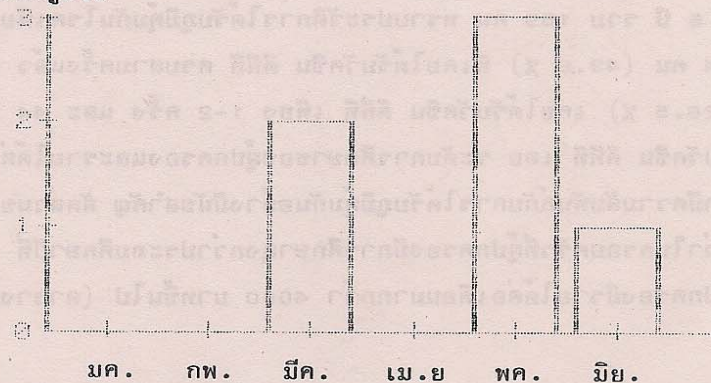
คอติบ-สมุทรปราการ

Diphtheria-Samut Prakan

ระหว่างวันที่ 2 มีนาคม - 7 มิถุนายน 2527 ได้เกิดการระบาดของโรคคอติบ
ขึ้นที่หมู่ที่ 9 ตำบลสำโรงใต้ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีผู้ป่วยเกิดขึ้นรวม 6
ราย เสียชีวิต 1 ราย ผู้ป่วยเกือบทั้งหมดไม่เคยได้รับวัคซีน ดีพีที มาก่อน มีเพียงรายเดียวที่
เคยได้รับและได้รับเพียงหนึ่งครั้ง

รูปที่ 1 ผู้ป่วยโรคคอติบ ตามเดือน เริ่มป่วย มกราคม-มิถุนายน 2527
หมู่ที่ 9 ตำบลสำโรงใต้ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

จำนวนผู้ป่วย

ถือว่าผู้ป่วยคือผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคคอตีบ เริ่มมีผู้ป่วยรายแรก เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ในวันที่ 2 มีนาคม 2527 ภายในสัปดาห์เดียวกันมีผู้ป่วยเกิดขึ้นตามมาอีกหนึ่ง ราย หลังจากนั้นก็มีผู้ป่วยเกิดขึ้นอีก 3 ราย ในเดือนพฤษภาคม และรายสุดท้ายในวันที่ 7 มิถุนายน 2527 (รูปที่ 1) ผู้ป่วยทั้ง 6 ราย เป็นชาย 4 ราย และหญิง 2 ราย อายุตั้งแต่ 2-5 ปี เฉลี่ย 3 ปี คิดอัตราป่วยรวมทั้งหมู่บ้านของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ลงมา 1.25 % (6/480) ผู้ป่วย 2 ใน 6 รายกำลังเรียนหนังสืออยู่ในชั้นอนุบาลในโรงเรียนอนุบาล 2 แห่ง ใกล้หมู่บ้าน จากผู้ป่วยทั้งหมดมีผู้เสียชีวิต 1 ราย (อัตราตายต่อป่วย 16.7 %) เป็นเด็กชายอายุ 5 ปี

สำหรับผู้ป่วยทั้ง 6 ราย 2 รายแรกเข้ารับการรักษารักษาในโรงพยาบาลราชวิถี รายที่ 3 เข้ารับการรักษารักษาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ รายที่ 4 ซึ่งเสียชีวิตและมีอาการรุนแรง เข้ารับการรักษารักษาในโรงพยาบาลเด็ก รายที่ 5 และ 6 เข้ารับการรักษารักษาในโรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ ทุกรายตรวจพบว่ามี diphtheritic patch (เป็น nasal patch 1 รายและ tonsillar patch 5 ราย) ร่วมกับผลการเพาะเชื้อจากลำคอ พบเชื้อคอตีบ (Corynebacterium diphtheria) ผู้ป่วย 3 ราย ตรวจพบว่ามี bullneck ซึ่งหนึ่งรายในจำนวนนี้ เสียชีวิตในเวลาต่อมา ผู้ป่วย 5 ราย ไม่เคยได้รับวัคซีน ดีพีที มาก่อน มีเพียงหนึ่งรายที่เคย ได้รับเพียงครั้งเดียว

ได้เก็บตัวอย่างจากลำคอของเด็กในโรงเรียนอนุบาล 2 แห่งที่มีผู้ป่วยกำลังเรียน อยู่ และเด็กในหมู่ที่ 9 ส่งตรวจเพาะเชื้อคอตีบ พบเชื้อคอตีบจากนักเรียน 10 คน (5.5 %) ในโรงเรียนอนุบาลแห่งแรก 4 ใน 10 คน นี้ เป็นเด็กนักเรียนห้องเดียวกับผู้ป่วย ส่วนนักเรียน โรงเรียนอนุบาลแห่งที่สอง และเด็กในหมู่บ้าน ตรวจไม่พบเชื้อคอตีบทั้งหมด

ในขณะเดียวกัน ได้ดำเนินการสำรวจการได้รับภูมิคุ้มกันโรคของเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี (ถือเอาตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป - 6 ปี) ในหมู่บ้านนี้ด้วย โดยสุ่มสำรวจบ้าน 30 % ของบ้านทั้งหมด ใช้แบบสอบถามถามรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ รายได้ จำนวนบุตรของ ผู้ปกครองและประวัติการได้รับภูมิคุ้มกันโรค ได้สัมภาษณ์ทั้งหมด 106 ครอบครัว มีเด็กอายุ 2 เดือนขึ้นไป- 6 ปี รวม 159 คน ทราบประวัติการได้รับภูมิคุ้มกันโรคเพียง 147 คน พบว่ามีเพียง 64 คน (43.6 %) ที่เคยได้รับวัคซีน ดีพีที ครบสามครั้งแล้ว หรือมากกว่า เด็ก 39 คน (26.5 %) เคยได้รับวัคซีน ดีพีที เพียง 1-2 ครั้ง และ 44 คน (29.9 %) ที่ยังไม่เคยได้รับวัคซีน ดีพีที เลย ระดับการศึกษาของผู้ปกครองและรายได้ต่อเดือนของ ผู้ปกครอง พบว่ามีความสัมพันธ์กับการได้รับภูมิคุ้มกันอย่างมีนัยสำคัญ สัดส่วนของเด็กที่ได้รับ ภูมิคุ้มกันจะสูงกว่าในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 7 ขึ้นไป และ ในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 4000 บาทขึ้นไป (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การได้รับภูมิคุ้มกันโรคของเด็กแยกตามระดับการศึกษาของ
ปกครองและแยกตามรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง หมู่ที่ 9
ตำบลสำโรงใต้ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสมุทรปราการ

การได้รับภูมิคุ้มกัน				
รายได้ (บาท/เดือน)	0	1-2	3 หรือมากกว่า	รวม
0-2000	9	10	12	31
2000-4000	31	27	33	91
4000 ขึ้นไป	0	2	17	19
รวม	40	39	62	141

($X = 19.23, P < 0.001$)

การได้รับภูมิคุ้มกันโรค				
ระดับการศึกษา	0	1-2	3	รวม
0 - 7	41	31	34	106
7 ขึ้นไป	3	8	30	41
รวม	44	39	64	147

($X = 19.23, P < 0.001$)

พร้อม ๆ กับการสอบสวนโรค ได้ระดมให้ภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กในหมู่บ้าน และในโรงเรียนอนุบาลทั้งสองแห่ง เด็กที่เคยได้รับวัคซีน ดีพีที แล้ว ได้รับการฉีดกระตุ้น อีก เด็กที่ยังไม่เคยได้รับ ได้เริ่มให้วัคซีน ดีพีที เข็มแรก ให้ยาปฏิชีวนะในเด็กที่ตรวจ พบเชื้อคอตีบจากลำคอ ในกลุ่มผู้สัมผัสผู้ป่วยทำการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องว่ามีอาการป่วย ของคอตีบเกิดขึ้นหรือไม่เป็นเวลา 7 วัน หลังจากเดือนมิถุนายน 2527 แล้วไม่มีผู้ป่วย ใหม่อีกเกิดขึ้นอีก

ผู้รายงาน แพทย์หญิงอัมพร สุคนธมาน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์, สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสมุทรปราการ , ศูนย์ระบาดวิทยาภาคกลางจังหวัดราชบุรี, โครงการ ฝึกอบรมในสาขาระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข